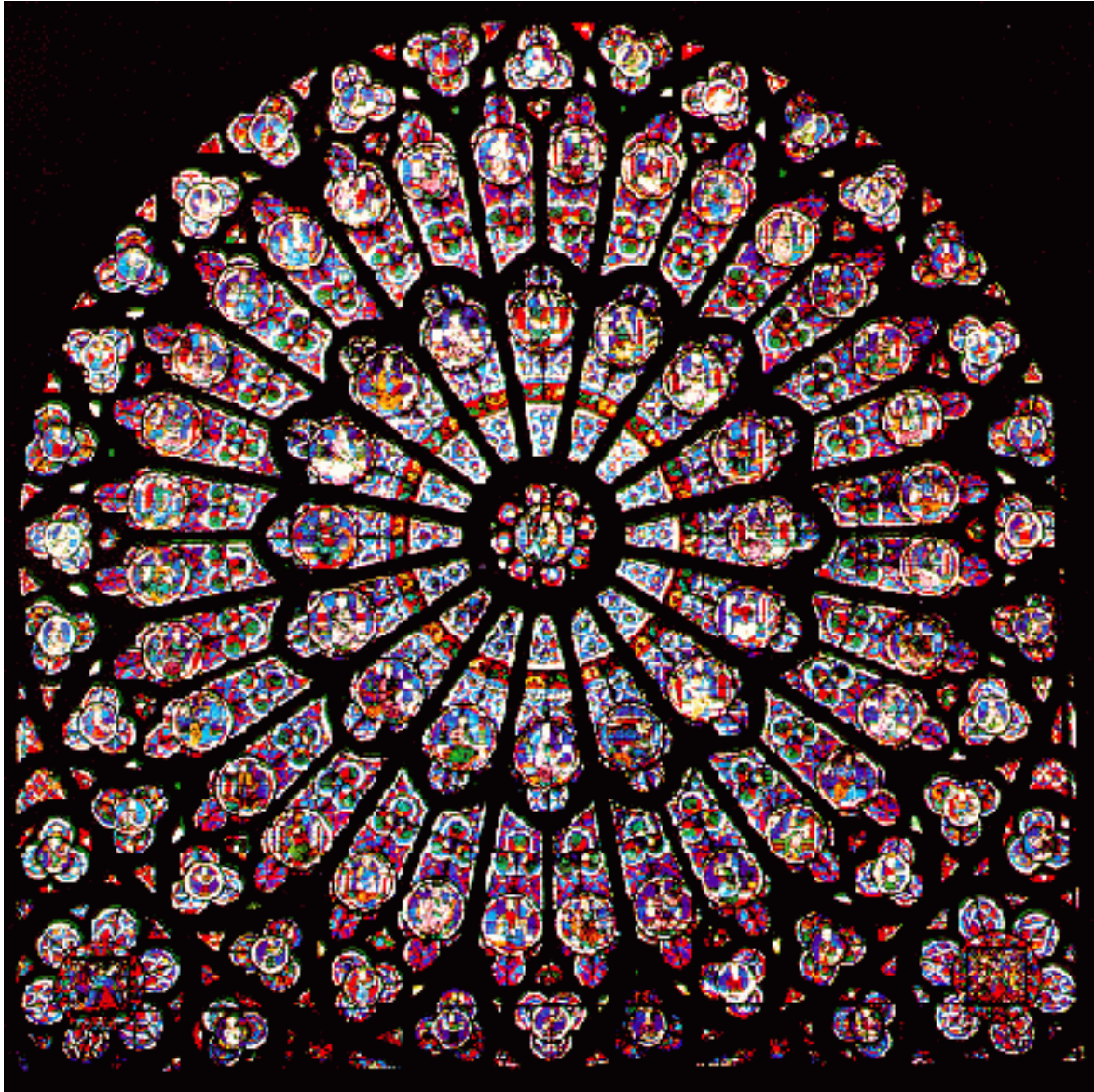

Vereniging Meditatie vanuit de Christelijke Traditie

Zolang ik in de wereld ben, ben ik het licht voor de wereld

(Joh. 9:5)

September 2018

Inhoud

• Bij dit nummer	2
• Een wereld	3
• Wanneer belediging en oneerlijke behandeling je wordt aangedaan	4
• Boekbesprekingen	5
• Henri Nouwen: Eindelijk thuis	
• Willigis Jäger: Eeuwige wijsheid en Elke golf is de zee	
• Retraite met Brother John Martin Sahajananda 3-5 augustus jl.	8
• Van hoofd naar hart Jaar 4 – lesbrief 3 Kim Nataraja	12
• De christelijke kluizenaar: een nieuwe roeping? Deel 1 Eve Baker	13
• Agenda	16
• Colofon	17

Foto omslag: Roosvenster in de kathedraal van Chartres

Bij dit nummer

Dit nummer begint met een hartgrondige verzuchting van een immigrant op de vlucht voor onderdrukking en geweld. Hoe vaak niet zijn we de laatste maanden met onze neus gedrukt op de buitengewoon schrijnende lotgevallen van mensen op weg naar veiliger en hoopgevender oorden? We gedenken hun lot en hun pijn in onze voorbeden bij de Eeuwige.

Begin augustus mochten we ons weer een weekend onderdompelen in de fascinerende theologie van Brother John Martin Sahajananda (OSB) uit de ashram Shantivanam in India. Brother John was na een lange periode van hard werken thuis weer eens in de gelegenheid naar Europa te reizen en voor onsin de abdij van Postel een serie lezingen te houden. Het was een prachtig weekend. De redactie is heel blij met het verslag van Emile Verviers aangevuld door René van Schie: veel mooie boodschappen en stof tot nadenken. Helder verwoord en fijn dat het is opgeschreven en gedeeld.

In ons juninummer hadden we een eerste artikel van Eve Baker over kluizenaarschap. In dit nummer een tweede artikel. Daarnaast vind je een overdenking door Jan Tünnissen, enkele boekbesprekingen en weer een mooie lesbrieff van Kim Nataraja.

De stuurgroep heeft zich de afgelopen tijd onder meer beziggehouden met het privacybeleid van onze Vereniging. In een kleine vereniging als de onze is privacy geen (groot) probleem, maar we zijn toch wettelijk verplicht om ons hierover te beraden. De stuurgroep zal onze (concept) privacyverklaring binnenkort op de website plaatsen. Vervolgens zal deze verklaring ook een agendapunt zijn op de volgende Algemene Ledenvergadering.

En tenslotte: kijk snel in de agenda. Er zijn binnenkort heel belangwekkende bijeenkomsten. Zij zijn voorbereid door organisaties die zich evenals MvCT richten op contemplatief leven. Daarom wil de redactie deze graag onder de aandacht van de leden brengen. De volgende Algemene Ledenvergadering van de Vereniging staat gepland op 16 maart 2019 in Hilversum. Aan het programma wordt gewerkt. Voorts komt er een themadag in juni en een stilleretraite in december 2019.

Joost van Buuren

Een wereld

Daar sta je dan
midden in een vreemde stad
helemaal alleen
met niets anders dan je koffertjes,
je vreemde cultuur
en je herinnering.
Je had een stukje grond,
je had een plekje helemaal van jezelf,
je plantte, je oogstte,
en je was mens...
Maar je grond hebben ze je afgenomen,
je brood genomen, je huis verbrand,
je hoop gedood, je gedegradeerd tot een wegwerpartikel.
Nu ben je met je gezin een zwerver langs eindeloze wegen,
zoekend naar bestaanszekerheid.
Daar sta je dan
in deze voor jou
nieuwe, wantrouwende
dikwijls vijandige wereld.

(Uit: Kruisweg van de immigrant)

Wanneer belediging en oneerlijke behandeling je wordt aangedaan

Ik hoor velen van ons zeggen: "je recht halen en handelen". Toch raadt Benedictus monniken aan: "Volbreng het gebod van de Heer, zelfs bij belediging en oneerlijke behandeling, krachtens het geduld waarmee u, wanneer er een hemd van u wordt gestolen, ook uw mantel afgeeft. Wanneer u wordt gedwongen een mijl mee te gaan, twee mijlen meegaat. Met de apostel Paulus verdraagt u valse broeders, doorstaat u vervolging en zegent u wie u vervloeken." Hier kan alleen de gezindheid van Jezus helpen om met de beledigingen klaar te komen die beledigde zuster en broeders ons dagelijks toebrengen. Aldus citeert Benedictus hier de Bergrede van de Heer. Daarin wijst Jezus ons een weg om de scheur die door onze menselijke samenleving heen loopt, te genezen door liefde. Maar geldt dit ook niet een beetje voor ons gemotiveerde christenen, die Hem iedere dag pogen te ontmoeten in de meditatie?

Maar op deze weg zullen wij, net als Jezus, het kruis tegenkomen, het kruis van eenzaamheid en verlatenheid, het kruis van pijn en spot. Het laatste woord van Benedictus is beslissend. We dienen te zegenen wie ons afwijzen. Door iets goeds over hen te zeggen, moeten wij het kwade dat hen tot hun vloek drijft, veranderen. Daarom gaat het bij Benedictus, dat wij onrecht in goddelijke gerechtigheid veranderen, kwaad in goed, verdriet in liefde, vloek in zegen, de duisternis van het mensenhart in het licht van de goddelijke heerlijkheid. Deze weg van verandering is pijnlijk voor ons, maar hij voert ook tot een nieuw samenzijn in onze menselijke gezamenlijke gemeenschap. Ja, hij zal ook de goddelijke relatie, de goddelijke liefde laten doordringen in de duisternis van ons ego.

Naar Anselm Grün o.s.b.

Jan Tünnissen

Boekbesprekingen

Henri Nouwen, Eindelijk thuis, gedachten bij Rembrandts schilderij 'De terugkeer van de verloren zoon'

Bart van Soest

Henri Nouwen was priester en psycholoog, doceerde aan vele universiteiten tot hij zich helemaal inzette voor de gehandicapte medemens. Hij schreef talloze boeken, vooral gekenmerkt door introspectie en zelfreflectie.

'Eindelijk thuis' is zijn meest gelezen en ook bekroonde boek. Het is nog verkrijgbaar als tweedehands in oude drukken, maar ook in nieuwe druk, zowel paperback als hardcover, en ook als e-book. (zie bijv. Bol.com)

In 'Eindelijk thuis' gaat Henri Nouwen diep in op de drie centrale figuren uit het Bijbelse verhaal van de Verloren Zoon (Luc 15). Hij doet dit aan de hand van Rembrandts schilderij, waarschijnlijk gemaakt in 1668 vlak voor zijn dood.

De Vader is God, met de linkerhand van een vader en de rechterhand van een moeder. Henri Nouwen probeert zich te verplaatsen in de houding, het gedrag en de beleving van die Vader en vraagt zich af in welke mate hij en ieder mens zo'n houding tegenover een verloren zoon, tegenover verdriet, kan innemen en verwachtingsvol kan blijven hopen en uitzien en bij terugkeer geen verwijt maakt maar oprecht blij is.

Hetzelfde geldt voor de jongste zoon, die de erfenis van zijn vader opeist en verdwijnt, alles er doorheen jaagt en dan berooid terugkeert, vol schaamte. Hoe vaak zet je zelf verkeerde stappen en op welke wijze keer je op je schreden terug?

En de oudste zoon: levend naar de wet, heel erg zuiver op de graat, maar o wee wanneer de jongste zoon in zijn ogen op misplaatste wijze wordt binnengehaald. Hoe ga je zelf er mee om als je je verongelijkt voelt?

Drie keer de kans om in je denken en doen te verharden bij geleden onrecht en mislukking. Drie keer wordt de kans geboden en gegrepen om de kant van het hart te kiezen.

Met deze drie voorbeelden wordt je tot bezinning gebracht: hoe vaak verharden we en hoe vaak weten we de weg van het hart te vinden? Henri Nouwen stelt dat je het verhaal van de Verloren Zoon als de Bijbel in een notendop mag zien. In dit boek maakt hij dat waar.

De meditatiegroep Leersum heeft dit boek in de loop van meer dan een jaar samen gelezen en besproken, steeds een stukje na iedere meditatiebijeenkomst. Van harte aanbevolen!

Willigis Jäger, 'Eeuwige wijsheid' en 'Elke Golf is de Zee'

Marian Campen

De boeken "Eeuwige wijsheid" en "Elke Golf is de Zee" zijn geschreven door Willigis Jäger. Hij is een Benedictijner monnik en zenmeester en medeoprichter van het meditatie- en cursuscentrum "Benediktushof" in Holzkirchen/Würzburg.

Willigis Jäger nodigt in deze boeken iedereen uit, met respect voor elke traditie, op zoek te gaan naar het hart van de mystieke ervaring, zonder de eigen religieuze wortels te verloochenen.

Er is maar één werkelijkheid die duizenden namen heeft, aldus de auteur: al zijn er verschillende vormen, toch is de weg in wezen één.

Willigis Jäger zoekt tevens naar manieren om het oneindige kapitaal, dat ons “om niet” toevalt in de diepe stilte en intimiteit van de eenheidservaring, te kunnen integreren in het dagelijkse leven. Hoe kunnen we dienende, liefdevolle mensen worden?

De auteur ziet God niet als een schepper van een andere wereld, maar als eenheid van zijn en niet-zijn, waarbij er geen scheiding tussen God en de wereld is.

Wat wij God noemen, wordt als de ene werkelijkheid gezien die zich in vele gestalten aan ons voordoet, maar steeds dezelfde blijft. Zij is als de zee die zich in duizendvoudige golfslag openbaart, maar altijd hetzelfde water blijft.

Bestaande religieuze voorstellingen worden niet betwist, niemand hoeft te worden overtuigd. Niets wordt absoluut gesteld. Willigis Jäger probeert enkel oude waarheden in een ander licht te laten zien. De achtergrond van de spiritualiteit die hij tracht door te geven is: religie is ons leven en de voltrekking van het leven is de eigenlijke religie. God wil niet vereerd, maar geleefd worden.

Beide boeken zijn het lezen meer dan waard. Maar zelf houd ik het meest van het boek “Eeuwige wijsheid” .

Eeuwige wijsheid: Uitgever: [Milinda Uitgevers](#), 2011 ,141 pagina's

Elke golf is de zee: Uitgever Asoka, 2003, 205 pagina's

Retraite met Brother John Martin Sahajananda in Abdij van Postel - augustus 2018

In het weekend van 3 t/m 5 augustus jl. kon de Vereniging van Meditatie vanuit de christelijke traditie een retraite organiseren met Brother John Martin Sahajananda OSB. Met onze dank aan Toine en Lidy van Os, die Brother John Martin wederom in hun huis hebben ontvangen.

Margriet van Raaij verzorgde de vertaling van de lezingen.

Hieronder een puntsgewijs verslag. Dit verslag is gemaakt door Emile Verviers aangevuld door René van Schie.

Vrijdagavond

- Jezus nodigt ons niet uit om te wórdén maar om ons te ontvouwen, om deelgenoot te zijn van het Rijk Gods. We zijn allen zoon/dochter van God, hetgeen we veelal vergeten. De uitnodiging is dat we ons van ons universeel bestaan bewust zijn. God en ik zijn één! In dat opzicht wórdén we niet, maar ontvouwen we ons. Jezus nodigt uit tot inkeer: de tijd stoppen en vanuit de eeuwigheid denken en doen...

- In de baarmoeder en de eerste kinderjaren is er bij de nieuwe mens sprake van (onbewuste) eenheid met God. Rond het derde levensjaar ontstaat zelfbewustzijn, individualiteit, separatie, tijd en de wens/strijd om iets te worden. Vanaf dat moment ontstaat ook lijden (ongemak, frustratie e.d.). Tot we ons realiseren dat we ons één mogen voelen met allen: volheid van bestaan; ontvouwen. Dan kunnen we onszelf ontdekken. We kunnen zijn als een vijver die zijn bron in zichzelf heeft en dus overstroomt. We hebben een inwendige bron: de original blessing (het 'erfgeluk'). Met de zondeval – het eten van de boom van goed en kwaad - werden Eva en Adam de eersten die zelfbewust werden. En zo kwamen tijd en ruimte, begeerten, e.d. in het spel van de mensheid. Maria en Jezus stopten de tijd; ze laten de eeuwigheid geboren worden in het Nu. Met de uitnodiging aan ons om hen na te volgen.
- Er is een spiritualiteit van tijd en ruimte en een die behoort tot het eeuwige. We moeten groeien in de eerste om dan de tweede te ontdekken. Alleen dat geeft voldoening. Begeren vindt plaats in ruimte en tijd. Begeren leidt tot gemis en dus tot verdriet; daarom moeten we streven naar het overstijgen van ruimte en tijd. We kunnen niet als God worden, want we zijn al als God; maar we zijn het ons niet bewust; dus willen we in de tijd gelijk worden aan God. Maar God is niet in de toekomst maar in het nu. Zonde is dat we dat niet inzien, dat we denken ernaar te moeten streven in de tijd. Jezus stópt die tijd: het Rijk is er al!
- Het spirituele pad kent 4 stappen: (1) individueel bewustzijn, (2) collectief bewustzijn (o.a. via godsdienst), (3) zoon/dochter van God; (4) één zijn met God. Stap 1 en 2 kenmerken zich door tijd, plaats, begeerten en strijd (worden); stap 3 en 4 worden gekenmerkt door eenheid, tijdloosheid/NU (zijn).

Zaterdagmorgen

- Het Rijk van God vraagt om een spiritualiteit die de spiritualiteit van de religie te boven gaat. Religies zijn nodig als groeistap, maar belemmerend voor verdere groei omdat zij zich tussen God en de mens plaatsen en verdeeldheid creëren. In het Rijk gaat het eerst om God, dan om mensen, die groter zijn dan religie, en dan pas om religies, die de mensen in dienst staan.
- Niet “weg met de wereld”, maar “deze wereld anders”. Het komt op houding aan: het gewone leven zien in het teken van de eeuwigheid. Het is als gist: het begrensd wordt getransformeerd door het goddelijke. In de eucharistie worden brood en wijn opgetild tot het lichaam en bloed van Christus. Wat we ontvangen én wat we geven (naasteliefde) is van God. Deze eucharistie geldt/duurt niet alleen tijdens de eredienst maar kunnen we 24 uur per dag ervaren!
- We leven als bedelaars, maar we dragen een grote schat in ons: het Rijk is in ons, als we ons hart wijd ervoor openstellen: het mosterdzaad (je ontdekt één mensheid, één God). Zo niet, dan zijn er grenzen en dus is er strijd; dan plaatsen we onszelf in het centrum.

- Er is diepe vreugde als we ons bestaan-in-tijd overstijgen. Rijk Gods is veel groter dan onze individuele en collectieve identiteit. Zie de parabellen van (1) de schat in de akker (we geven de begrenzing van onze individualiteit op), (2) de koop van de éne parel (positief afzien van het eigen begrensde) en (3) het visnet, getrokken door het meer (keuze voor de grote vis). Deze ontdekking van het grote in onszelf, het te boven gaan van onze begrensdeheid, dat is tot inkeer komen (repent).
N.B. Het *Thomas-evangelie* geeft hier een zuivere versie van; in officiële bijbel heeft de vroege kerk hier 'hemel en hel' toegevoegd, waar Jezus zich niet over uitsprak.
- Als we de stam (universeel bewustzijn) en wortels (God, Eenheid, e.d.) van de levensboom (zie Genesis) vergeten, dan belemmert dat onze spirituele groei. Jezus vraagt ons de bladeren (individuen) en takken (religies) te overstijgen.
- Kwaad is nooit absoluut, maar relatief (tijdelijk); het absoluut goede bestaat wèl.
- Br. John illustreerde de 4 stappen in spirituele groei met een parabel over vier veermannen. De 1e dankte God voor zijn inkomsten, de 2e ook dat hij anderen mocht dienen, de 3e ook omdat hij zich bewust was Gods openbaring te zijn, de 4e om vergeving dat hij dankte, God is het immers die de klanten overzette.
- We moeten onze identiteiten (ook de collectieve!) overstijgen, die tot verwijdering, grens of geweld leiden. We worden instrument van vrede als we onze identiteit zien als functioneel en als niet essentialistisch. Het werk dat ik doe is dan niet van mij; God werkt dan in mij. Mijn leven is Gods leven, zegt de (spirituele) maagd Maria. God schiep mij niet om dingen te doen maar om God de ruimte te geven om in mij te werken. Dat is maagd zijn en blijven.

Zaterdagmiddag

- In het OT is sprake van het eerste verbond (Mozes, Tien Geboden) tussen God en de mensen en wordt een tweede verbond t.z.t. aangekondigd. In het OT is God telkens aan het woord; in het NT slechts tweemaal. In het OT spreken profeten ("woord van de Heer"), in het NT Jezus ("dat zeg ik jullie"). In het OT is God een belonende en bestraffende autoriteit, die onderdanigheid eist van wil en verstand; in het NT legt God met een nieuw verbond de wet in het *hart* van de mensen.
- Jezus personifieerde dat nieuwe verbond. Hij zei nadrukkelijk dat hij niet gekomen was om de Wet af te schaffen, maar om die te vervullen. Hij geeft geen geboden, maar laat de mens zien wie hij is. Hij brengt geen nieuwe religie. In zijn zelfkennis brengt hij God aan het licht. Elke mens kan zeggen: ik ben de weg, de waarheid en het leven. Jezus geeft stem aan de God van vrijheid en stilte. Mozes schreef in steen, Jezus in zand! Hij volgt niet iemand uit het verleden; vraagt ons zelfs niet Hem te volgen. Wat Jezus zegt moeten we niet in stenen tafelen beitelen; het is een uitnodiging tot nieuw leven: kom tot inkeer!!

- Ontplooiing/ontvouwen is: gaan leven in volheid, vanuit je ware natuur. Wij mensen zijn het die zin, betekenis (zout) kunnen geven aan het leven. Daaraan ontlene we onze waardigheid; die zin komt niet van buiten. Het is géén gebod! We leven uit het licht in ons binnenste. Ieder mens kent de waarheid.
- Als we ons licht aan een ander willen doorgeven, ontzeg je hem mogelijk zijn eigen licht. Onze roeping is, het licht van God in ieder van ons te laten schijnen. Dat is 'vervulling van de Wet'. Dan word je één met God (niet-dualistisch). Wat je voor een ander doet, doe je voor Mij, appellerend aan een universeel bewustzijn.
- Het Rijk Gods is er, als er volle naastenliefde is, en ook liefde voor de schepping als geheel. Daarbij heb je geen behoefte aan Schrift, religie, autoriteit. Het is een uitnodiging om in (onvoorwaardelijke) liefde uit te groeien boven de wet, en uit te gaan van je innerlijk weten. We moeten beseffen dat er een onderscheid is met wat de kerk aan wetten heeft toegevoegd. Dit betreft o.a. teksten over goed en kwaad; en hemel en hel.

Zondagmorgen

- Met de sleutels van het Rijk Gods kun je de 'kooi' van de religie openen, en die omvormen tot een opstap, nest voor een nieuw bewustzijn.
- Er is incarnatie als de eeuwigheid zich in het NU voordoet. [Reïncarnatie is er, als het verleden in de toekomst doorgaat.]
- Laat de waarheid niet statisch worden; houdt een fascinatie voor de waarheid, zoek bij andere religies, bij wat je nog niet weet. Ontwikkel je van gelovige, volgeling of discipel (stap 1 en 2 op het spirituele pad) tot 'eigenwijze' zoeker en ont-dekker (stap-3 e.v.).
- Jezus vraagt ons om onze begeerten (oorzaak van lijden) te transformeren: kom tot inkeer ('repent') en ont-dek je eeuwige identiteit in/uit je identiteit-in-de-tijd.
- Als jou tegenslag (verlies, crisis, armoede, e.d.) overkomt zoek je gemakkelijk naar troost, naar oplossingen. Pas als je in de put zit kijk je naar boven. Dan is een stap op het spirituele pad het meest kansrijk. Dat wordt in de zaligspreekingen uitgedrukt. Denk ook aan het Rijk als het je goed gaat; loopt je levenspad niet gedachteloos.

5.VIII.2018

Kim Nataraja

Meditatie maakte het John Main mogelijk om zich tijdens het gebed van overwegend gebed naar stil gebed te begeven, van hoofd naar hart. Hij waarschuwde de monniken van Gethsemani: “we kunnen zo gemakkelijk zelfgenoegzaam en vol egotripperij worden als we onze geloofsformules herhalen.” Hij benadrukte dat we ons moeten bewegen van het intellectuele ja-zeggen op ons geloof naar de persoonlijke ervaring van de waarheid van ons geloof. Het is niet zo dat de overtuigingen en dogma’s niet belangrijk zijn, maar zij zijn slechts voor de helft belangrijk in het leven van een christen. Evagrius, de belangrijkste leraar van Johannes Cassianus zegt het volgende: “De effecten van het vasthouden aan de leringen zijn niet voldoende om de krachten van de ziel volledig te helen – ze moeten geheiligd worden door een contemplatieve activiteit en deze activiteit moet diep in de Geest doordringen.”

We kunnen de waarheid, die de vroege kerkvader Origines verklaarde uit de Schrift, intellectueel accepteren: “Mannen en vrouwen worden geschapen naar ‘het beeld van God’ en onze menselijke levenstaak is om de ‘gelijkenis met God’ door onze levenswijze te laten zien.” Maar alleen in diep stil gebed ervaren we wat dat voor elk van ons betekent. Soms worden we ons hiervan bewust door het gevoel van vrede en liefde, dat de Geest van Christus in ons diepste zijn leeft. Dan ‘weten’ we op een diep intuïtief niveau dat we “een tempel van God zijn, geschapen om de glorie van God in onszelf te ontvangen”. Het bewustzijn van de immanente Goddelijke aanwezigheid helpt ons te verwerkelijken waartoe wij in wezen bedoeld zijn en onze gedachten en existentie te transformeren. Dit zal onze houding en handelen ten aanzien van onszelf, anderen en de schepping verdiepen. We laten dan onze ‘gelijkenis met God’ zien door onze levenswijze, hetgeen wordt bedoeld met ‘navolging van Christus’. We herinneren ons wie we werkelijk zijn, diep verbonden met het Goddelijke, de Liefde. Het stelt ons in staat te leven en handelen volgens Zijn waarheid, in navolging van Jezus.

John Main beklemtoont dat dit de werkelijke betekenis is van meditatie gebed. Door gedachten achter ons te laten, zonder afgeleid te worden, leren we “aandacht te schenken aan de persoonlijke aanwezigheid van Jezus, die in ons leeft.” Zo zullen we tot vrede komen en “genieten van het absolute wonder van onze schepping.”

Zoals we hierboven kunnen lezen, lijkt het ‘meditatieve gebed’ van John Main volstrekt niet op het meditatieve gebed dat hij aanvankelijk leerde als katholiek: de Ignatiaanse overwegende meditatie. Deze gebedswijze kan op haar manier zeer belangrijk zijn op de spirituele weg door ons werkelijk inzicht te bieden in onze eigen natuur en in onze relatie met het handelen en het onderricht van Christus. Weten wie we werkelijk zijn in onze totaliteit is een belangrijke eerste stap. Augustinus zei het zo: “De mens moet eerst in zichzelf veranderd zijn en vervolgens als het ware in zichzelf een springplank creëren om vandaaruit op te stijgen en verder gedragen te worden tot God.” Net zoals Johannes Cassianus benadrukte John Main steeds dat elke manier

van gebed waardevol en noodzakelijk is. Maar dan komt de essentiële stap de stilte in, hetgeen leidt tot volmaakt gebed, waar we onszelf helemaal vergeten en ingaan in de liefhebbende stilte in de kern van ons wezen, waar Christus woont. Johannes Cassianus beëindigt zijn gesprek over gebed met een uitspraak van de heilige Antonius: “Gebed is niet volmaakt als de monnik bewust is van zichzelf en van het feit dat hij aan het bidden is.” Meditatie houdt zich daarom niet zozeer bezig met denken, maar alleen met aanwezig zijn bij God, wat kan leiden tot “binnengetrokken worden in de persoon, waartoe Hij ons roept.”

De christelijke kluizenaar: een nieuwe roeping (1) ?

Uit: *Paths in solitude* – Eve Baker

In voorgaande hoofdstukken hebben we wat zicht kunnen krijgen op de grondlijnen van 2000 jaar christelijke monastieke geschiedenis. We hebben gezien dat monastieke bewegingen komen en gaan, maar we zagen ook dat de leefregels van deze bijzondere weg opmerkelijk constant blijven, waarbij het spanningsveld tussen eenzaamheid en de behoefte om deze manier van leven, die vruchtbaar was voor velen, over te dragen, een gegeven is. Er zullen altijd charismatische lieden zijn, die zich ertoe geroepen voelen om bestaande vormen te hervormen en te vernieuwen. Deze mensen worden niet zozeer gedreven door de wens of het talent om te reorganiseren – hoewel dit talent hiervoor zeker aanwezig zal zijn – maar eerder doordat zij een frisse kijk hebben op waar het in het monastieke leven om gaat.

Het kloosterwezen heeft velerlei vormen aangenomen en werd gecombineerd met allerlei activiteiten, zoals filosofie, geleerdheid, wetenschappelijk onderzoek, poëzie, schilderkunst. Het kloosterleven was hiervoor eerder een kader, dan dat het hiertoe stimuleerde. Het gaf degenen, die zich met deze activiteiten bezighielden een stabiele basis. Maar tegenwoordig lijkt ook het kloosterleven – evenals andere gemeenschappelijke organisaties – in verval te raken. Ieder met een beetje kennis van het kloosterleven zal dit leven niet afdoen als een leven dat in de middeleeuwen thuishoort, maar weet dat het tij elk moment zal kunnen keren. Als getuige van een andere manier van leven dan hetgeen algemeen geaccepteerd is, moet het toekomst hebben. Het zal blijven getuigen van andere waarden, en op een rustige manier trouw zijn aan eigen traditie.

Het kloosterleven moet zich ontdoen van bijkomstigheden, die door de geschiedenis heen verworven zijn, met name uit het recente verleden. De reusachtige gebouwen, de rijkdom, de zekerheid geen armoede te hoeven lijden of dakloos te zijn worden heden ten dage vooral door economische druk ter discussie gesteld. Het isoleerde en isoleert de religieuze orden van de armen, die zichzelf dagelijks moeten toevertrouwen aan Gods voorzienigheid. Juist met deze armen identificeerden de vroege monniken zich. Ook de elitaire positie van degenen die een bevoorrechte plaats binnen de Kerk innemen, kan betwist worden.

Kloosterleven moet – om te kunnen blijven spreken met de originele profetische stem – zichzelf losmaken van zijn aanpassing aan een samenleving die gefundeerd is op macht, privilege en de overconsumptie van 's werelds bronnen. Het moet de onzekerheid ontdekken, die het gewone leven van de gewone werkende mens van vandaag, kenmerkt.

Zo'n vernieuwing zal van onderuit komen en niet tot stand komen door een proces waarin men zich op een andere manier profileert, in kleinere gebouwen gaat wonen en zich in de 'wereld' begeeft. De monastieke getuigenis is een getuigen van een afhankelijkheid van God alleen. Het is niet het leven leven zoals iedereen met een paar gebeden erbij. Niet het dragen van een habijt of het leven op een speciale plaats, maar de afhankelijkheid van God kenmerkt het verschil tussen de monnik en de samenleving.

Wat de monnik onderscheidt van andere groepen, die een leven van toewijding zoeken is, dat het zoeken van 'gemeenschap' niet het doel is. Volgens een regel leven is niet het doel, het is het middel, niet het eindpunt. Het leven in gemeenschap is voor de monnik een ascetisch hulpmiddel op zijn tocht naar God – een middel waardoor gehechtheid aan eigen wil en wens aan het licht kan komen en overwonnen kan worden.

Op het moment valt op dat de kluzenaarsweg een opmerkelijke opleving te zien geeft, terwijl het institutionele monnikendom een achteruitgang beleeft. Binnen de kloosters worden voorzieningen getroffen voor hen, die niet meer aan het begin staan van hun religieuze leven en voor wie de vurigheid van hun beginperiode veranderd is in een innerlijke gloed. Zij, die een weg in de woestijn gaan en daar hun strijd te voeren hebben, doen dit zonder hulp van broeders. Zij verplaatsen zich naar kluzen van allerlei soort. Deze kluzenaarsroeping komt ook voor onder gewone mensen die gewone levens leiden, vaak zelfs zonder aansluiting met een monastieke traditie. Deze mensen zijn vaak in verwarring door dit vreemde verlangen om de eenzaamheid te zoeken. Het is niet slechts het alleen of eenzaam zijn, maar het is een zijn, waarbij men op een bepaalde manier afgescheiden is van hetgeen in de samenleving nagestreefd en gewaardeerd wordt. Deze waarden en doelen smaken niet meer en zijn zonder betekenis geworden. Zoals we al zagen is deze roeping niets nieuws; het werd in eerdere perioden en op meerdere plaatsen al eerder ervaren. Maar het lijkt er wel op dat deze roeping tegenwoordig door veel mensen gevoeld wordt.

Het begrip 'roeping' werd tot nu toe gelijkgesteld met roeping ('roep') tot iets specifiek, bijv. roeping tot religieus of priester. Zoals het gewoonlijk gebruikt wordt, veronderstelt het dat er iets buiten je is dat je roept; er is dan ook een speciale plaats voor je gereserveerd, waar je naar toe kunt gaan, mits je aan de nodige criteria voldoet. Zo'n gezichtspunt ontspringt aan de opvatting van de Kerk als instituut. Mensen moeten ergens inpassen. Net als de middeleeuwse kathedralen moeten ze de wereld een kant en klaar gezicht tonen – een façade, die van te voren geconstrueerd is.

De Kerken van de reformatie verwerpen de gedachte dat roeping iets selectiefs zou zijn. Zij zeggen dat iedere christen roeping heeft door het feit dat hij of zij gedoopt is. Ook de oude monniken dachten op deze manier en zagen hun eigen roeping als een vervulling van hun doop en niet als iets speciaals in de gemeenschap. Zo werden de kloosters gesloten, de bewoners hiervan verspreidden zich en degenen, die afhankelijk van hen waren kwamen bij particuliere liefdadigheidsinstellingen terecht – een proces dat ook in de huidige tijd niet onbekend is. Maar aan de andere kant bracht deze puriteinse geest ook een sfeer met zich mee van zeer strenge opvattingen.

De roep, die zoveel gewone mensen tegenwoordig voelen, lijkt hen te wijzen naar een rol binnen de Kerk – als pastoraal werker of naar iets anders, wat nog meer vraagt, maar voor wie het instituut Kerk niets te bieden heeft, behalve een voorziening binnen het Rooms Katholiek recht die leken een regel kan aanbieden, waarnaar geleefd kan worden en die het celibaat insluit. Zo'n roep kan uitermate verwarrend zijn voor iemand met een gewoon leven met duidelijke verplichtingen naar anderen, die niet achterwege gelaten kunnen worden. Er klinkt aanhoudend een stem, die steeds een beroep doet op degene die 'm hoort, maar het is niet meteen duidelijk wat deze nu precies van de ontvanger wil.

Agenda

John Main seminar, Brugge, 23-25 september

Het John Main seminar van WCCM wordt al sinds 1984 georganiseerd. Dit jaar is het thema: A contemplative response to the crisis of change. Het seminar bestaat uit drie delen: 17-20 september: stilte retraite; 20-23 september: seminar en 24-25 september: pelgrimage. Het seminar heeft enkele bijzondere en bekende sprekers onder wie de Canadese Professor Charles Taylor (van o.m. A Secular Age). Website: <https://www.jms2018.org/schrijf-nu-in.html>.

Landelijke Vacaredag 2018

De landelijke Vacaredag op zaterdag 6 oktober van 10.00 tot 16.00 in de Bergkerk in Amersfoort gaat over richting zoeken in je leven en geluk vinden. Het thema is: 'Jouw spirituele levensweg'. Mariska van Beusinchem zal een inleiding houden. Zij verkent met ons de christelijke kijk op het leven als geestelijke weg. Je kunt al gaande het verhaal ontdekken dat God over je leven vertelt. Geestelijk begeleiders kunnen je daarbij helpen. Aan de hand van korte teksten uit de christelijke spirituele traditie laat ze zien hoe dat in zijn werk ging en gaat. Mariska van Beusichem is predikant, heeft zich intensief verdiept in de spiritualiteit van Theresia van Lisieux en werkt als stadspastor in Zwolle. Vervolgens zijn er workshops met diverse thema's. Inschrijven via de website: <https://www.protestantsekerk.nl/actueel/agenda/vacaredag-2018-jouw-spirituele-levensweg>.

Kosten: 25 Euro per deelnemer.

Weekend van vrienden van Thomas Merton

Dit weekend wordt georganiseerd door de Vereniging Mertonvrienden van de Lage Landen. Het staat gepland van 26-28 oktober in Ter Dennen, een conferentiecentrum vlakbij de abdij van Westmalle. Voor meer informatie zie de website:

<http://thomasmerton.nl/mertonweekend-2018/nl>

Landelijke dag WCCM -Nederland

De landelijke dag wordt georganiseerd in de Paradijskerk in Rotterdam op 3 november. Spreekster o.m. ds Corinne Groenendijk. Aanmelden bij Dorothé van de Wetering (d.vandewetering@telfort.nl).

Algemene Ledenvergadering MvCT

De volgende Algemene Ledenvergadering van MvCT zal worden gehouden op 16 maart 2019 in Hilversum.

Colofon

De digitale Nieuwsbrief is een uitgave van de
VERENIGING MEDITATIE VANUIT DE CHRISTELIJKE TRADITIE

Website: <http://www.meditatievanuitdechristelijketraditie.nl>

De Nieuwsbrief verschijnt 4x per jaar

Redactie

Joost van Buuren met hulp van Gonja Hikspoors, (j.buuren@upcmail.nl)

Kopij volgende Nieuwsbrief vóór 1 december 2018 naar de redactie.

Abonnementen

Prijs per jaargang: € 10 op rekening NL43 SNSB 0944 9405 01
ten name van F.B.W. Marcus

Stuurgroep

Jan Tünnissen, voorzitter

Joost van Buuren, secretaris

Frieda Haitsma

Stuurgroepmvct@gmail.com

Tel: 06-57 33 63 04

Oproep van de penningmeester

Beste lezer(es), check nog even of je je abonnementsgeld voor deze nieuwsbrief (3-maandelijks) al hebt betaald. Het bedrag is € 10 per jaar. We sturen doorgaans geen aanmaningen om onszelf een hoop werk te besparen. We rekenen op je begrip en medewerking.